

ARMÓÐ HEIMSINS ER ATVOLDIN Í, AT OV NÓGV VERÐUR DRUKKIÐ

Herfyri skrivaðu vit um stuttfilm, sum viðvikir rúsdrekkánýtslu, og sum sýndur varð í Havnar Bio. Filmurin, Fyri Heilsu Tina ella To Your Health, er á 16 málum, harimillum føroyskum, og er tað ST-stovnurin WHO, sum hevur gjørt filmin. Tá vit halda, at tað hevur áhuga, og vit hava føroyska handritið, prenta vit tað niðanfyri

Frásøgumaðurin:

Hetta er Jákup — Jógvan — Johan — Juan ella Jaques — ein vanligur maður úr onkrum landi.

Røddir:

A votre santé — salud — prosit — skál!

Jákup:

Alkohol — hvat er í grundini alkohol?

Kvinna:

Alkohol er rótin til alt ilt ... Niður við Alkoholikongi!

Rødd:

Hava tygum smakkað tann leski līga brúsandi drykk Bacchusar?

Røddir:

Drykkiskapur er orsøkin til næstan alla heimsins armóð.

Armóð heimsins er atvoldin í, at so nógv verður drukkið.

Jákup:

Lat meg hoyra nokur sjónarmið — leys av fordómum — veruleikan.

Læknin:

Veruleikan? Í mong ár hava viðindarmenn gjørt royndir — sundurgreint — og kannað úrslitini.

Hoyrið hvat vit vita.

Vit eru fýr fyrj á gera rúsanandi drykkir av næstan øllum frukt- ella kornslogum. Í teimum er nógv ella lítið alkohol alt eftir hvat slag drykkurin er. Drekkur tú rúsdrekka, kemur alkoholið niður í magan og út í sodningarvegin. Hiðani verður tað skjótt soggid upp í blóðið, og við blóðinum verður tað ført runt til øll gøgn líkamsins — og soleiðis røkkur, tað hvørjari kyknu í líkaminum. Tá ið alkoholið fer igjøgnum livrina, verður nakað av tí fyrst umskapað til acetalddehyd og síðani til edikasyru, sum aftur á øðrum støðum í líkaminum verður umskapað til vatn og kolsýru. Á henda hátt brennur alkoholið í líkaminum. Ein lítil partur verður tó óbroyttur úrskildur gjøgnum lungu og úrnyru.

Jákup:

Men sig mær — hví verður ein tá fullur.

Læknin:

Jú, siggja tygum, alkohol er í roynd og veru eitt doyvingar-evni, sum við blóðinum verður flutt upp í heilan. Hugsid tygum heilan sum eina torgreidda eftirlitsstøð, sum stýrir rørslum og gerðum okkara. — Tá alkohol kemur upp í heilan, verða tey ymisku eftiransingarstøðini ávirkað. Fyrst verður skysemið áløpið, so linka tamarhaldsbondini, og so doyvist minnið. So við og við verður sjónin áløpin av alkoholinum, síðani talan og hoyrnin, at enda eisini samspælið millum voddarnar. Tá øll eftirlitsstøð eru rurað í søvn, missir tú vitid, og so virka bert sjálv-virkandi stórvini t. d. anda-drátturin. Tá hesi stórvini eisini lemjast, heldur hjartað uppat at sláa.

Jákup:

Iðan, so má alkohol vera sera skaðiligt?

Læknin:

Bert heilt fá menniskju eru deyð av at drekka ov nógv rúsdrekka í senn. Men aðrir vandar lúra. — Um tygum skilja, hvat eg meini við.

Jákup:

Men — hví drekka fólk so?

Læknin:

Flest gera tað, tí at tað er gamalt siður. Nokur drekka fyrj á flýggja frá nervaoki gerandisdagsins.

Og so eru tað nokur, sum rúsdrekka heilt hevur tikið vald á.

Hjá slíkum manni er byrjanin til ósigurin fyrj rúsløgnum ofta ein sálarligur tvidráttur. Vinir hansara drekka fyrj á finna hvíld. Men hann ... drekkur fyrj á flýggja frá sínum sálarósemjum. Hann leitar eftir so mongum mogleikum sum gjørligt til at sleppa at drekka, og finnur hann ikki annað hovi, fær hann ser bara ein lítlan — í einum króki — einsamallur.

Einaferð fer kanska »Lúkan niðurfyrj, og hann gloymir, hvat hann hevur sagt og gjørt. Tá av aftur er runnið, minnist hann bert brot av tí, ið fram er farið. ... Hann fær ikki stæðgað ser sjálvum, tá fyrstu glosini eru gliðin niðrum ... Rúsdrekka er fyrj honum ikki longur ein njóting, men heldur

eitt eggjanarevni. So koma ábreiðslurnar, brigslið, tvi-drátturin og iðranin.

Hann missir arbeiði sitt, roynir at byrja av nýggjum á øðrum stað. — Men tað gongur ikki. Hann má fáa ser ein drammm fyrst á morgni fyrj á koma í gongd — fær ser ein afturat, aftur ein, fleiri og fleiri, til endin verður tann, at hann verður settur fastur ... ella lgaður inn á sjúkrahús, alt eftir um samfelagið fatar, at hann ikki er brotsmaður, men sjúklingur.

Bert ein máti finst, sum ger hann friar: Hann má leggja fullkomuliga av — og tað er ikki lætt.

Honum nýtist hjálp.

Læknar, sosialráðgevarar og sjúkrasystarar, sum fata drykkjumannin, kunna hjálpa honum. Men harumframt eru tað tey, sum sjálf einaferð vóru brennivinsfólk — tey fata hetta út frá egnum, beiskum royndum.

tey í felagsskapinum »Lógvaktia«.

Jákup:

Men hví halda fólk á at drekka, hóast allar hesar vandar?

Læknin:

Frá fyrndartíðum er rúsdrekka vordid nýtt — teir nevndu tað livsins vatn. Fostbroðurnir — á sinni — blandaðu blóð, seinni varð óbrótandi vinarlag knýtt við einj vinarskál. Ein sáttmáli — undirritaður við vinarskál — verður ikki brotin.

Trúloving, hjúnarlag, føðingardagar — alt verður hildið við glasi i hond.

Vanin er ringur at vinna á — Hoyr bert!

Rødd:

Eg óttist fyrj, at Páll er ikki at lita á longur, hann timir ikki at drekka saman við okkum longur.

Onnur rødd:

Hygg, Óli, hann kann drekka, hann er ein rettur maður.

Rødd:

Men, tygum læknin, sigi eg nei takk til eitt glas, so halda fólk meg vera løgnan.

Læknin:

Fata tygum so, at rúsdrekka er eitt tygum onkran — og nakað heilt annað fyrj onnur.

Rødd:

Skál — Prosit — a votre santé — salud.

Læknin:

Fyrj summi merkir tað hvíld — fyrj summi pinslu.

Frásøgumaðurin:

Spurningurin er: Skal rúsdrekka ráða yvir okkum? ella ... Skulu vit ráða yvir rúsdrekkamum?

Skal rúsdrekka ráða yvir okkum ella skulu vit ráða yvir rúsdrekkamum???

Útróður í seinastu viku

Suðurfisk í Vági tók imóti tilsamans 1460 centnarum í seinastu viku.

Til Bacalao í Havn vórðu avreidd tilsamans 70.8 tons. Mest kom upp á land hósðagin. Tá vórðu avreidd tilsamans 41.8 tons.

Til pf. Lynfrost í Runavík avreiddu hesi skip í seinastu viku: Sjöborgin 28.000 pund, Brimnes 28.000 p. og Morning Star 41.000 pund. Tveir opnir bátar avreiddu ávíkavist 2200 og 2400 pund til Lynfrost í seinastu viku.

Handils- og Frystivirkid í Fuglafirði sigur frá hesum landingum í seinastu viku: Norð-kapp 3000 pund, Norðfarið 4000 pund, Magnus í Rituvík 6600 pund, Kápsund 5.500

pund, Koralfisk 8.600 pund og Breiðanes 8.000 pund. Hesir bátar landaðu allir trolfisk.

Av útróðrabátum avreiddu Liggjas 1500 pund, Brandur 8000 pund og Havdis 6000 pund.

Ísvirkid í Fuglafirði sigur frá hesum landingum í seinastu viku: Nóni (3 túrar) 10.200 p., Vágaklettur (3 túrar) 8.500 p., Anna Maria (2 túrar) 5.700 p., Martha (2 túrar) 3.000 p. og Dragin (3 túrar) 9.700 pund.

Nim og Fuglfirðingur avreiddu ávíkavist 4.700 og 9.100 pund av trolfiski í seinastu viku.

Hesir bátar hava avreitt til Norðis, Eiði:

Norðsøki 9948 pund og Nýgvnes 4044 pund.